

5. Околелова Т. М. Актуальные проблемы применения БАВ и производства премиксов [Текст] / Т. М. Околелова, А. В. Кулаков, С. А. Молоскин, Д. А. Грачев // Сергиев Посад, 2002. – 282 с.

6. Chen Y. J. Effects of dietary Enterococcus faecium SF68 on growth performance, nutrient digestibility, blood characteristics and faecal noxious gas content in finishing pigs / Y. J. Chen, B. J. Min, J. H. Cho, O. S. Kwon, K. S. Son, I. H. Kim, S. J. Kim // Asian Aust. J. Anim. Sci. – 2006. – Vol. 19. – P. 406–411.

7. Meng Q. W. Influence of probiotics in different energy and nutrient density diets on growth performance, nutrient digestibility, meat quality and blood characteristics in growing-finishing pigs / Q. W. Meng et al. // J. Anim. Sci. – 2010. – Vol. 88. – P. 3320–3326.

8. Zeitoun P. Intracellular localisation of pepsinogen in guinea pig pyloric mucosa by immuno-histochemistry / P. Zeitoun // Histochemical and electron microscopic correlated structures / Zab. Invest. – 1972. – Vol. 27. – P. 218.

Стаття надійшла до редакції 22.09.2015

УДК 636.598.082.22

Федорович Є. І., д. с-г. н., професор, **Заплатинський В. С.**, аспірант[©]
(E-mail: vova25502012@ukr.net)

Інститут біології тварин НААН, 79034, вул. Василя Стуса, 38, м. Львів

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГУСІВНИЦТВА УКРАЇНИ

У статті, на основі вивчення і узагальнення різних джерел літератури, проаналізовано сучасний стан галузі гусівництва в Україні, наведено чисельність гусей основних порід, представлено стислий опис методів їх створення та вказано основні фактори, які вплинули на теперішній стан даної галузі. Аналіз літературних джерел свідчить, що галузь гусівництва в Україні на даний час зазнала деякого занепаду. Однак, генофонд порід гусей різного напрямку продуктивності збережено. Найбільш поширені породи, яких розводять в країні, – велика сіра, велика біла, італійська біла та легарт. Кліматичні умови України, сучасні технологічні прийоми та наукові і селекційні досягнення сприятимуть підвищенню ефективності ведення галузі гусівництва в країні.

Ключові слова: гуси, поголів'я, самки, самці, жива маса, несучість, маса яєць, виведення гусенят, перо-пухова сировина.

УДК 636.598.082.22

Федорович Е. И., д. с-х. н., профессор, **Заплатинський В. С.**, аспірант
Інститут биологии животных НААН, 79034, вул. Василя Стуса, 38, м. Львів

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ГУСІВНИЦТВА УКРАИНЫ

В статье, на основе изучения и обобщения различных источников литературы, проанализировано современное состояние отрасли гусеводства в Украине, приведена численность гусей основных пород, представлено краткое описание методов их создания и указаны основные факторы, которые повлияли на нынешнее состояние данной отрасли. Анализ литературных источников свидетельствует, что отрасль гусеводства в Украине в настоящее время претерпела некоторого упадка. Однако, генофонд пород гусей разного направления продуктивности сохранен. Наиболее распространенные породы, которых разводят в стране, – большая серая, большая белая, итальянская белая и легарт. Климатические условия Украины, современные

технологические приемы и научные и селекционные достижения будут способствовать повышению эффективности ведения отрасли гусеводства в стране.

Ключевые слова: гуси, поголовье, самки, самцы, живая масса, яйценоскость, масса яиц, вывод гусят, перо-пуховое сырье.

UDC 636.598.082.22

Fedorovich E. L. doctor of agricultural sciences., Professor

Zaplatynsky V. S., PhD student

Institute of animal biology NAAS 79034, st. V. Stusa, 38, Lviv

CURRENT SITUATION AND PERSPECTIVES OF GEESE FARMING IN UKRAINE

In this article we analysed studies from the different literature sources, and presented conclusions on current state of geese farming industry in Ukraine. Our conclusions are the assessment of the number of geese main species, the description of methods using in breeding and also indicating main factors, witch influencing on the current state of geese farming industry. After analyzing of scientific literature we have made conclusions that the geese farming industry is particularly reduced. However the gene pool of different breeds witch different productivity is saved. The most common geese breeds witch farmed in Ukraine are: big gray, great white, Italian white and lehart. The main factors increasing the productivity of geese farming are: convenient climatic conditions, modern technological and scientific methods and excellent selections.

Key words: geese, cattle, females, males, live weight, egg production, egg weight, geese breeding, feather material.

Вступ. Продовольча та аграрна організація при ООН (FAO) постійно контролює процеси, пов'язані не тільки з виробництвом тваринницької продукції, а й зі станом племінних ресурсів у різних країнах світу [18, 20]. Це зрозуміло, оскільки породні ресурси різних видів сільськогосподарських тварин не існують самі по собі, вони постійно удосконалюються в напрямі отримання цільової продукції для задоволення потреб людей [18, 21]. Разом з цим частина місцевих, як правило, некомерційних та неконкурентоздатних порід безслідно зникають, що ставить під загрозу збереження унікальних генів, які притаманні саме цим породам [2, 18]. Особливо актуальні ці питання у галузі гусівництва, де через низку причин ряд популяцій гусей уже знаходиться на межі зникнення, що унеможливує створення на їх основі нових і вдосконалення існуючих порід. З огляду на це, актуальним є вивчення сучасного стану галузі гусівництва в Україні та перспектив її розвитку.

Відомо, що птахівництво є однією із найдинамічніших галузей тваринництва в Україні та в ряді країн світу. Його розвиток сприяє швидкому нарощуванню різноманітних продуктів харчування і значному підйому економічного базису населення середнього й низького достатку в аграрному секторі. Одне із чільних місць у цій галузі займає водоплавна птиця, зокрема гуси. Свідченням цього є світові тенденції. Так, у світовому виробництві пташиного м'яса м'ясо водоплавної птиці на даний момент складає близько 7,2 %, в тому числі м'ясо качок – 4,2, а гусей – 3,0 %. І якщо за останнє десятиліття обсяги виробництва м'яса птиці у світі зросли на 28,3 %, то м'яса качок – на 39,9, а гусей – на 53,8 %. Показники одержання м'яса гусей у різних країнах наведено в табл. [1, 3, 17].

Зацікавленість багатьох виробників світу галуззю гусівництва можна пояснити тим, що гуси на відмінну від іншої сільськогосподарської птиці є найменш вибагливими до умов вирощування та утримання, до того ж для них характерною є

скоростиглість, здатність фуражувати на пасовиськах і водоймах, давати широкий асортимент продукції, причому не тільки для харчової промисловості (жир, м'ясо, печінку), але і для парфумерної, фармацевтичної і легкої [3, 6, 11].

В Україні гусівництво розвивається як одна з традиційних галузей птахівництва. Великих птахофабрик з виробництва м'яса гусей поки що в нашій країні немає, проте існує низка племінних підприємств, які орієнтовані на виробництво добового молодняку гусей з метою його реалізації присадибним та фермерським господарствам які власне і здійснюють відгодівлю цього поголів'я на м'ясо, або з метою одержання великої жирної печінки. Певне економічне значення для цих господарств має також отримання перо-пухової сировини за прижиттєвого обскубування, що становить за рік близько 44 т. Найчисельніше поголів'я гусей утримують у Полтавській, Івано-Франківській та Дніпропетровській областях України. А в таких областях як Волинська, Закарпатська, Чернігівська гусей в промислових масштабах майже не розводять [15, 17, 18].

Таблиця 1

Виробництво продукції гусівництва передових країн світу

Країни	Виробництво м'яса гусей, тис. тон	Виробництво великої жирної печінки, тон	Виробництво перо-пухової сировини, тон
Азія	2589,4	296	9300
в т.ч: Китай	2579,6	296	9300
Європа	109,8	2565	3035
в т.ч: Венгрія	27,0	1830	2700
Польща	14,1	-	260
Україна	24,0	93	44
Росія	18,8	48	31
Франція	3,2	594	н. д.
Німеччина	2,7	-	н. д.
Інші країни	20,0	-	-
Африка	55,1	н.д.	н.д.
в т.ч: Єгипет	42,0	н. д.	н. д.
Мадагаскар	12,6	н. д.	н. д.
Океанія	0,1	-	-
Інші країни	0,4	-	-
Північна Америка	1,0	-	-
Південна Америка	1,0	-	-
Всього	2756,4	2861	12335

Примітка. Н. д. – нема даних. Джерело – FAO

У нашій країні збережено цінний генофонд порід гусей різного напрямку продуктивності, питома вага яких в племінних стадах розподіляється таким чином: гуси італійської білої породи – 23,2 %, великої сірої породи – 33,1, великої білої популяції – 19,0, кубанської породи – 4,0, легарт – 4,0, роменської – 2,0 і тулузької – 2,0 %. Дані популяції гусей є найбільш поширені в Україні. Проте в країні є і ряд інших порід, але через низку причин їх чисельність різко скоротилася. Так, за останні 30 років на межі зникнення залишаються такі породи гусей як білоруські сірі, оброшинські, курчаві, ланжські, володимирські і переяславські. Їх утримують лише в окремих генофондних стадах [10, 14, 15, 18].

Серед усіх наявних порід гусей в Україні найбільшого поширення набула **велика сіра** вітчизняної селекції. Створено її в Інституті птахівництва УААН унаслідок схрещування різних порід і послідовної спрямованої селекції одержаної гібридної популяції в напрямі підвищення живої маси як молодняку в забійному віці, так і дорослої птиці, виходу м'яса в тушці, поліпшення м'ясних форм, будови

тіла. Порода, як нове селекційне досягнення, було затверджено в 1956 р. Жива маса дорослих самців цієї породи досягає 6,7–7,3 кг, самок – 5,7–6,3 кг; генетичний потенціал несучості гусей становить близько 60 яєць в рік, маса яєць – 170–190 г., виводимість гусенят – 65,0–73,0 %. При відповідній годівлі від гусей великої сірої породи можна отримати жирну печінку масою 340 г. Удосконалення цієї породи в напрямі підвищення несучості, виведення та живої маси молодняку здійснюють у племзаводі «Роздольне» Харківської області. Найбільше поголів'я гусей цієї породи зосереджене в східних регіонах країни. Так, в Миргородському МПОСИП Полтавської області племінне стадо великих сірих гусей нараховує біля 9,2 тис. голів, в ЗАО «Агротон» Харківської області близько 8,4 тис. голів [7, 8, 10, 14].

У цьому племзаводі удосконалюють також недавно створену **велику білу породу** гусей. За чисельністю поголів'я в племінних птахівничих підприємствах України ця порода посідає третє місце. Племінну роботу зі створення породи було розпочато ще у 80-тих роках минулого століття у Державному підприємстві дослідного господарства «Борки». Як вихідний генетичний матеріал було використано гусей великої сірої та рейнської білої порід. Популяцію великих білих гусей було створено шляхом відтворного дигібридного схрещування сомок і самців названих порід і подальшого відбору та підбору бажаних гібридних генотипів. Селекційно-племінну роботу з цією породою спрямовують на підвищення відтворної здатності, живої маси, життєздатності, аутосексності птиці. За основними господарсько корисними ознаками ця порода близька до великої сірої, але цінною особливістю великих білих гусей є їх аутосексність. Гусенят у добовому віці можна розділити на самочок і самців за кольором пуху: самочки – з темними плямами на голові й спині, а самці – світлі [7, 15, 16].

Гуси великої білої породи володіють непоганими показниками продуктивності. Генетичний потенціал несучості за рік у них становить 56–60 яєць; маса яєць – 170 г. Жива маса у 52-тижневому віці: самців – 7,2 кг, самок – 6,5 кг. Жива маса гусенят у 9-тижневому віці – 4,2–4,5 кг. Виведення гусенят – 70–75 %. Гуси цієї породи відзначаються високим виходом перо-пухової сировини за прижиттєвого обскубування – 120 г/гол. Від них крім м'яса та перо-пухової сировини можна також отримати жирну печінку з досить високою масою. У гусаків максимальна маса печінки – 660 г, у гусок – 535 г.

Утримають гусей великої білої популяції у п'яти репродукторах II порядку (ПП «Пектораль», ПП «Фірма «Прайд» Дніпропетровської області; НВП ТОВ «Еко-Центр» Сумської області; СТОВ «Івашківський інкубатор» Харківської області; ВАТ ППР «Придніпровський» Херсонської області) в кількості 29,5 тис. голів [7, 15].

Численну групу налічують також гуси середнього типу **італійської білої породи** (23,2 % загального поголів'я гусей усіх порід та популяцій), яких розводять практично в усіх регіонах країни. Птицю цієї породи утримують у десяти племінних птахівничих репродукторах II порядку в дев'яти областях нашої держави. Два племінні репродуктори II порядку з розведення гусей цієї породи є у Одеській області – СВК «Дружба», та СТОВ «Нікомарівське», а в інших областях – по одному. Загальне поголів'я дорослої птиці в репродукторах становить 46,3 тис. голів, з них 25,9 % зосереджено в племрепродукторі Київської області і 22,2 % - в двох племрепродукторах Одеської області. Практично вдвічі менше поголів'я цих гусей у Рівненській та Сумській областях, їх частка у загальній кількості становить, відповідно, 14,2 і 11,2 %. В інших господарствах поголів'я гусей італійської білої породи невелике: від 3,7 до 7,5 % від загальної кількості птиці цієї породи в країні.

Найпотужнішим племрепродуктором є ЗАТ «Білоцерківське птахопідприємство» Київської області, в якому утримують 12,0 тис. дорослих гусей середнього типу.

Несучість гусей італійської білої породи у репродукторних господарствах коливається від 23 до 50 яєць за один продуктивний цикл. Високий показник несучості італійських білих гусей мають у ВАТ ППР «Придніпровський» Херсонської області – 50 яєць, у СФГ «Берізка» Житомирської області та ТОВ «Сільгоспптихопром» Миколаївської області – по 40 яєць від несучки, у ПСП «Костопільптихопром» Рівненської області – в середньому по 35 яєць від самки [7, 10].

Виводимість молодняку знаходиться в межах 60,0-80,0 %, що в загальному відповідає генетичному потенціалу італійських гусей. Найвищі показники виведення гусенят відзначаються у ТОВ «Зубр» Львівської області (80,0 %), СФГ «Берізка» Житомирської області (75,0 %), СВК «Дружба» Одеської області та ПАФ «Полузірська» Полтавської області (72,0 %). Висока виводимість молодняку свідчить про високу якість інкубаційних яєць італійських гусей [7, 8, 10].

Недавно в Україну була завезена порода гусей – **легарт**, виведена у Данії, та **колуш білий** угорської селекції. В Україні з розведенням гусей породи легарт займається один племінний репродуктор I порядку – ФГ «Орбіта» Миколаївської області, в якому утримують 4,0 тис. голів дорослої птиці, та племінне господарство ПП «Гові» Львівської області, де утримують поголів'я 5,7 тис. голів батьківського стада. Гуси вищезазначених порід мають високу живу масу в ранньому забійному віці; у них відмінні м'ясні якості, що створює добрі перспективи для їхнього використання в бройлерному гусівництві; а висока якість пухо-перової сировини спонукає до виготовлення конкурентної продукції для широкого кола споживачів [9, 13, 14, 18].

Частка поголів'я гусей інших порід у загальному масиві племінних стад країни порівняно невисока – 0,3–11,7 %. Серед цієї птиці є гуси зарубіжних (горківська, кубанська сіра, ліндовська – Росія; тулузька – Франція) та вітчизняної (роменська) селекції. Горківських гусей розводять у чотирьох племрепродукторах II порядку (ПСП «Промінь», ПСП «Томашпільська ПС» Вінницької області; ТОВ «Фірма «Агропроменерго» Дніпропетровської області; ПАФ «Полузірська» Полтавської області), загальна кількість стада – 23,4 тис. голів. Середня несучість птиці в цих господарствах становить 33–42 яйця, виведення молодняку – 65,0–72,0 % [10, 15].

Щодо **кубанської сірої породи** гусей, то це сучасна порода, яка створена співробітниками кафедри птахівництва Кубанського сільськогосподарського інституту шляхом зворотного схрещування горківських гусей з китайськими. Порода належить до легкого типу. Розведенням гусей кубанської сірої породи займаються ППР II ТОВ «Фірма «Агропроменерго» Дніпропетровської області – 3,2 тис. голів та АП «Благодатненський птахопром» Миколаївської області – 6,7 тис. голів батьківського стада. У першому господарстві від кубанських сірих самок одержали по 35 яєць, в другому значно більше – по 48 яєць. Виведення гусенят становить 75–84 %, жива маса гусенят у 9-тижневому віці – 3,0–3,5 кг.

Розведенням гусей **ліндовської породи** займаються три ППР II (ТОВ «АФ «Росток» Дніпропетровської області, ПАФ «Полузірська» Полтавської області, ТОВ «Колос-К» Сумської області), у яких утримують 8,8 тис. голів дорослої птиці. Середня несучість самок – 35 яєць, за виведення молодняку – 68,0 %. Жива маса дорослої птиці: самців – 7-9 кг, самок – 7,0–7,5 кг [7, 10, 14, 15].

Селекційну роботу з гусьми **тулузької породи** здійснюють на племінному заводі ТОВ «Фірма «Агропроменерго» Дніпропетровської області, де зосереджено племінне стадо в кількості 2,1 тис. голів. Дана порода належить до важкого типу і

відзначається високими відгодівельними показниками. Жива маса дорослої птиці: самців – 8-9, самок – 7,5 кг, генетичний потенціал несучості сягає 25-30 яєць за рік, маса яєць – 150–160 г, виведення гусенят – 40-50 %, жива маса гусенят у 9-тижневому віці – до 4,5 кг, виведення гусенят – 65 % [10].

Гуси **роменської породи** виведені в Сумській області на основі місцевої породи. Сьогодні роменська порода розповсюджена в господарствах населення таких областей як Сумська, Київська, Чернігівська, Полтавська, Луганська та інші. У 1975 році поголів'я гусей роменської породи сягало 38 тис. голів, а через десять років – скоротилося у 2 рази. Нині роменських гусей нараховується біля 22,5 тис. В основному розведенням птиці цієї породи займаються в невеликих фермерських господарствах. Для гусей даної породи гусей характерним є сірий колір оперення, на животі – одна або подвійна жирова складка. Голова середніх розмірів, шия коротка, товста; тулуб широкий. Ноги короткі, масивні, оранжевого кольору. Щодо продуктивних показників, то жива маса дорослих самців становить 5,5–6,5, самок – 4,7–5,5 кг; генетичний потенціал несучості сягає 30 яєць за рік; маса яєць – 150–160 г; виведення гусенят – 40-50 %; жива маса гусенят у 9-тижневому віці – до 4,0 кг [8, 15, 16].

Досить добре зарекомендували себе в Україні гуси **оброшинської сірої породної групи**. Для її створення спочатку одержали двопородні помісі шляхом схрещування самців китайської сірої породи з місцевими білими самками (батьківська форма), а самців великої сірої породи – з китайськими сірими самками (материнська форма). Потім, у результаті схрещування двопородних помісей, були одержані трипородні, яких розводили «в собі». У подальшому селекцію вели на покращення інкубаційних якостей яєць, підвищення скороспілості і м'ясних якостей гусенят у ранньому віці. У оброшинських гусей добре поєднуються господарсько корисні ознаки і біологічні особливості вихідних порід: високі перопухові якості місцевих білих гусей, хороша несучість і життєздатність китайських сірих і висока м'ясна скороспілість великих сірих. У них міцна будова тіла, голова невелика з дещо випуклим черепом. Шия прямопоставлена або злегка нахилена вперед, середньої довжини. Тулуб компактний, груди широкі і глибокі, спина пряма. Живіт підтягнутий. Хвіст короткий, майже прямий. Крила щільно прилягають до тулуба і повністю накривають спину. Оперення сіре, а на животі біле, на голові і шії темно-коричнева полоса. Жива маса гусок сягає близько 6,5 кг, гусаків – 7,0 кг., яйценосність – 35–40 яєць, заплідненість – 85–90 %. У 60-денному віці жива маса молодяку становить 3,7–4,1 кг. Їх розводили у господарствах Львівської, Волинської, Київської, Одеської та Черкаської областей, однак, в останні роки їх чисельність різко скоротилася. На сьогоднішній день у Львівській області оброшинських сірих гусей розводять у ДП «ДГ «Миклашів» Пустомитівського району Львівської області, де зосереджене батьківське стадо в кількості 800 гол. Конкурентоспроможність цих гусей обумовлена їх доброю пристосованістю до місцевих умов годівлі та утримання, відносно невисокими затратами праці та кормів [7, 8].

Незважаючи на ряд переваг, якими володіють гуси різних порід, в Україні в останні роки їх чисельність різко зменшилася. У 1990 р. поголів'я племінних гусей у бувшому СРСР складало більше 1,1 млн. голів, населенню було реалізовано 15 млн. гусенят і вироблено 91 тис. тон м'яса. У 2010 році в Україні, за приблизними оцінками, населенню було реалізовано 6,4 млн. гусенят, вироблено 36 тис. тон м'яса і 44 тони пір'я. На початок 2012 року в сільгосп підприємствах утримувалося приблизно 400 тис. голів дорослого поголів'я гусей, поголів'я батьківського стада

– на рівні 400–700 тис. голів. Станом на 2015 рік, за даними Департаменту тваринництва профільного міністерства, в Україні налічується 6,269 млн. гусей, з яких лише 485 тис. утримується у сільгосп підприємствах, а переважна більшість – у особистих селянських господарствах. Порівняно з 1990 роком батьківське поголів'я гусей скоротилося майже в 2,5 разу [4, 10, 15, 19]. Причинами такого різкого спаду стали ряд факторів, зокрема:

- низький технологічний рівень присадибних та фермерських господарств;
- відсутність великих інвестицій, які в основному направляються на вирощування курчат-бройлерів і курок-несучок;
- невідповідність між реалізаційною ціною і затратами, які йдуть на утримання та вирощування поголів'я гусей;
- скорочення кількості інкубаторних птахівничих станцій (по районах), внаслідок чого немає ні джерел виведення молодняку птиці для населення, ні конкурентів монополістичним потужним птахівничим підприємствам, у яких інкубаційні цехи виводять молодняк переважно для своїх потреб;
- продаж промисловими підприємствами дорогого молодняку гусей населенню;
- недостатнє фінансування державного сектору на збереження малочисельних цінних популяцій гусей та проведення селекційно-племінної роботи по виведенню і удосконаленню нових родин, породних груп, порід [3, 4, 5, 9, 15].

Однак, незважаючи на вищезазначене, гусівництво в Україні все ж таки має усі перспективи для подальшого розвитку. Послужити цьому можуть ряд факторів, одним із яких є біологічні особливості гусей, а саме: гуси мають здатність споживати велику кількість зелених та соковитих кормів з високим вмістом клітковини. Це сприятиме господарствам з вирощування фруктів створювати гусячі ферми, адже випасання гусей в садах дасть можливість боротися з бур'янами. Досвід цей уже зарекомендував себе в багатьох країнах світу. Так, в США для боротьби з бур'янами, де росте бавовник, за орієнтовними підрахунками, використовується на прополці 1,5 мільйона гусей. Після їхнього випасу на полі не залишається жодного бур'яну. Цей досвід можна використати і в Україні, розробивши порайонні системи використання неорних земель, розводячи гусей, не застосовуючи значних затрат праці. А оскільки гуси мають здатність швидко виводити з організму радіонукліди, то це також дасть можливість використовувати запущені землі в зонах з підвищеною радіоактивністю і при цьому отримувати здешевлену високоцінну і якісну сировину [1, 6, 11].

Розвитку гусівництва сприяють і кліматичні умови України. Багаті пасовища, повноводні водойми і сприятливий клімат задовольняють фізіологічні потреби гусей, формуючи у них високу резистентність, ріст і розвиток. Крім цього в Україні створюється непогана комбікормова база, яка виробляє повнораціонні комбікорми за такими рецептами, які гарантують повне забезпечення птиці усіма поживними речовинами для повноцінного росту.

Також за останні роки в Україні зібрана досить потужна наукова база щодо селекції, утримання та вирощування гусей. Але через недостатність інвестицій у галузі гусівництва, реалізувати сучасні наукові відкриття важко. Використання сучасного устаткування, технологічних прийомів і селекційних досягнень у гусівництві може не лише підвищити ефективність ведення галузі, але і розширити асортимент продукції, у тому числі і такої, яка користувалася б високим попитом на зовнішньому ринку. Тобто, при застосуванні нових наукових досягнень відкриються нові можливості покращення якості не лише делікатесної продукції,

але і продуктів з лікувально-профілактичними властивостями. Сучасні технологічні прийоми можуть значно підвищити ефективність виробництва продукції гусівництва в присадибних та фермерських господарствах, що стане значним поштовхом до нарощення поголів'я і розвитку галузі в цілому [1, 3, 9, 12].

Висновки. Галузь гусівництва в Україні на даний час зазнала деякого занепаду. Однак, генофонд порід гусей різного напрямку продуктивності збережено. Найбільш поширені породи, яких розводять в країні, – велика сіра, велика біла, італійська біла, легарт та колуш білий. Ефективності ведення галузі гусівництва в країні сприятимуть кліматичні умови України, сучасні технологічні прийоми та наукові і селекційні досягнення.

Література

1. Вертійчук А. І. Шляхи подальшого розвитку птахівництва в Україні / А. І. Вертійчук // Ефективне птахівництво. – 2008. – № 11 (47). – С. 3–5.
2. Гузев І. В. Методологія збереження біорізноманіття генетичних ресурсів тваринництва України: дис. ... доктора сільськогосподарських наук: 06.02.01. – розведення та селекція тварин / І. В. Гузев; [Інститут розведення і генетики тварин НААН]. – Чубинське. – 2012. – 628 с.
3. Івко І. І. Шляхи підвищення ефективності вітчизняного гусівництва / І. І. Івко, О. В. Рябініна, О. В. Мельник // Ефективне птахівництво. – 2010. – № 11 (71). – С. 33–40.
4. Іщенко Ю. Б. Аналіз виробництва продукції птахівництва в Україні і прогнози до 2020 року / Ю. Б. Іщенко // Сучасне птахівництво. – 2014. – № 4 (137). – С. 4–8.
5. Кирилюк О. Ф. Розвиток ринку продукції птахівництва / О. Ф. Кирилюк // Вісник аграрної науки. – 2012. – № 8 (12). – С. 80–82.
6. Карпов В. С. Разведение гусей / В. С. Карпов // Фермерське господарство. – 2011. – № 18. – С. 22.
7. Каталог племінних ресурсів сільськогосподарської птиці України / Ю. О. Рябокони, Д. М. Микитюк, В. В. Фролов [та ін] / Під редакцією Ю. О. Рябокони / Харків., 2005. – 78 с.
8. Прибузький М. Породи водоплавної птиці / М. Прибузький // Наше птахівництво. – 2011. – № 2. – С. 22–24.
9. Терещенко О. В. Сучасні напрями розвитку птахівництва України: Стан та перспективи наукового забезпечення галузі / О. В. Терещенко, О. О. Катеринич, О. В. Рожковський // Ефективне птахівництво. – 2011. – № 11 (83). – С. 7–12.
10. Хвостик В. Гуси – гуси... / В. Хвостик // Пропозиція. – 2008. – № 6. – С. 126–128.
11. Хвостик В. П. Гусі, гусі! Га... Га... / В. П. Хвостик // Аграрник. – 2014. – № 22. – С. 20–22.
12. Хвостик В. П. Перспективні напрями ведення гусівництва / В. П. Хвостик // Сучасні аграрні технології. – 2013. – № 8. – С. 62–69.
13. Хвостик В. П. Як отримати найкращих: гусівництво / В. П. Хвостик // Наше птахівництво. – 2013. – № 4. – С. 33–35.
14. Шеремет Д. О. Розведення гусей у присадибному господарстві: вибір породи і формування батьківського стада / Д. О. Шеремет, В. В. Мельник // Сучасне птахівництво. – 2014. – № 6. – С. 14–15.
15. «Аграрний тиждень. Україна» 2007 – 2015 рр. [Електронний ресурс] : Чи є перспектива? – 2015 р. – Режим доступу: <http://a7d.com.ua/tvarinnictvo/5899-chi-ye-perspektiva.html>. – «Аграрний тиждень. Україна».
16. Гладій М. В. Породи сільськогосподарських тварин України. Історія, стан, перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Гладій М. В., Рубан С. Ю., Гетья А. А., Пийма С. В. / Розведення і селекція. – 2015 р. – № 49. – С. 44–57. – Режим доступу: <http://digest.iabg.org.ua/selection/item/89-49-008>.

17. Мельник В. А. Производство продукции водоплавающей птицы в мире и в Украине [Электронный ресурс] / Мельник В. А. // Для птицеводов. – 2013 р. – Режим доступа: <http://ptitcevod.ru/produkcijapitcevodstva/proizvodstvoprodukciivodoplavayushhej-pticy-v-mire-i-v-ukraine.html>.

18. Петров Ю. Сільськогосподарська водоплавна птиця в Україні [Електронний ресурс] / Ю. Петров // «Аграрний тиждень. Україна»: тез. докл. науч. – практ. конф., 9 лютого 2012 р. – Режим доступу: <http://agrokrajina.com.ua/animals/210-slskogospodarskavodoplavna-pticya-vukrayin.html>.

19. Тваринництво 1990 – 2013 рр. [Електронний ресурс] : / Державний комітет статистики України. – 2013 р. – Режим доступу: http://ukr-stat.org/uk/operativ/operativ2006/sq/sq_rik/sq_u/zp_u.html. – Тваринництво.

20. Roztalnyu A. Livestock farming in Central and Easteru Europe and Central Asia / A. Roztalnyu, A. Kuipers // Cattle husbandry in Easteru Europe and China. Wageningen Academic Publishers. – 2014. – P. 15 - 36.

21. Sen O. Current state and future outlook for development of the milk and beef sector in Ukraine / O. Sen, S. Ruban, A. Getya, Y. Nesterov // Cattle husbandry in Easteru Europe and China. Wageningen Academic Publishers. – 2014. – P. 169 - 180.

Стаття надійшла до редакції 14.09.2015

УДК 636.4.082.43

Халак В. І., завідувач лабораторією тваринництва, к. с.-г. н.

Державна установа Інститут сільського господарства степової зони НААН України

Луник Ю. М., доцент, к. с.-г. н. ©

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

ПРОДУКТИВНІСТЬ СВИНЕЙ РІЗНОЇ ПЛЕМІННОЇ ЦІННОСТІ

Досліджено показники власної продуктивності ремонтних свинок та відтворювальної здатності свиноматок, що перевіряються різної племінної цінності (метод VLUP, Інструкція з бонітування свиней), а також визначено критерії відбору високопродуктивних тварин.

Встановлено, що високими показниками продуктивності (багатоплідність – 12,1±0,11 гол; маса гнізда у віці 60 днів – 202,4±1,95 кг) характеризувалися свиноматки, у яких вік досягнення живої маси 100 кг становить 193,6±1,00 днів, товщина шпигу на рівні 6-7 грудного хребця – 22,8±0,37 мм, товщина шпигу на крижах – 17,8±0,28 мм, товщина шпигу в середній точці спини – 18,9±0,34 мм, довжина тулубу – 116,2±0,33 см, індекс VLUP (материнська лінія) – 107,24±1,878, індекс Л.Лаша у модифікації М.Д.Березовського – 39,76±0,258, індекс О.Вангена - 23,69±0,116 балів.

Максимальну кількість поросят до відлучення (99,0 %) виявлено у тварин з багатоплідністю 6,9±0,25 поросят та індексом вирівняності гнізда свиноматки за живою масою поросят на дату їх народження 3,24±0,123 балів.

Ключові слова: свині, порода, власна продуктивність, відтворювальна здатність, племінна цінність, мінливість, кореляційний зв'язок

УДК 636.4.082.43

Халак В. И., Луник Ю. М.

Государственное учреждение Институт сельского хозяйства степной зоны НААН Украины

Львовский национальный университет ветеринарной медицины и биотехнологий имени С. З. Гжицкого

ПРОДУКТИВНОСТЬ СВИНЕЙ РАЗНОЙ ПЛЕМЕННОЙ ЦЕННОСТИ

Исследованы показатели собственной продуктивности ремонтных свинок и